Na přelomu 20. a 30. let 19. stol. se hrálo ODi v Thunovském domě na Malé Straně, např. *sazeči Haasových tiskáren*. 1848 nepovolené ochotnické představení Kain a Abel v primitivním letním div. v zahradě U sekyrek na Kampě, h. V. Beníšek, též student Pokorný, pozdější ředitel kočovné div. společnosti, a M. Lipšová, pozdější h. Prozatímního div.
V pol. 19. stol. v malostranských hostincích hrávaly ochotnické kroužky anebo zde hostovali ochotníci z jiných městských čtvrtí. Na přelomu 19. a 20. stol. se nejvíce hrálo v Malostranské besedě na Malostranském náměstí, v Umělecké besedě v Besední ulici a na Baráčnické rychtě v Nerudově ulici. Podle dostupných informací není vždy zcela jasné, který spolek tu měl domovské právo a který jen pohostinsky vystupoval, výčet i zařazení mohou být zkreslené.

2. polovina 19. stol.
1860 *Thalia* (Thalie), ČOB, oficiálně povolena 1868. Počátky ODi v činnosti *Kroužku mladých mužů*, v soukromém bytě hráli pro uzavřenou společnost, zah. Prodaná láska (Neruda). Zal. klub, jehož literární odbor vydával čas. Lípa. Pro veřejnost h. v hostinci U Kohoutů, zde první veřejné představení. Později do 1867 h. U Šturmů na Starém Městě, nazývali se *Staroměstskými ochotníky*, poté 1867 přestěhování na Malou Stranu do hostince V lázních. 1868 jako Thalie, zah. Debora, Úklady a láska, Žižkova smrt, do konce 1868 odehráno 23 her. Jos. Šváb-Malostranský (1860-1930, nakladatel, h., písničkář, kabaretiér, průkopník českého filmu) zde jako 8letý poprvé h. ve hře Mlynář a jeho dítě. Ze strany úřadů Thalie perzekvována jako „hnízdo vlastenců“ (Arbes), mj. za záměr hrát Tylova Jana Husa. Hra odehrána.

Policejní ředitelství už sám jenom úmysl, už myšlenky na Tylovu vlasteneckou hru pokládá za velezradu a chce už pro ten úmysl proti Thalii zakročovati. *Z Památníku... 1868–1928.*

Dále Strakonický dudák, Paličova dcera, Žižkův meč apod. Týž rok pro členy první vzdělávací přednáška o mimice. 1869 Žižkova smrt, v ní h. Ed. Vojan (1853-1920, od 1888 člen ND), zde začal ochotnickou činnost. 1869-1872 prozatímní letní jeviště pod širým nebem v zahradě u Čertovky, 1872 Loupežníci na Chlumu, ve prospěch postižených povodní. Zakázána hra Učitel ve francouzském zajetí, zapovězeno vycházet s praporem,

České diwadlo na Malé straně w Kajetánském domě.

W neděli dne 28. Máge 1837.

We prospěch ústawu pro chudé

Faust druhý,

a neb:

Tak se krotěgj zlé ženské.

Weselohra we 4 gednáwj, přisloušná od J. Rep. Štěpánka.

Osoby:

Pan Lichorodský. — Doktor Smyslem, Tříminlín jeniž.
Františka } — Jan Faust, sedlník.
Amalie } — Matěj, Kostřej gehe.
Jenifa } — Lukaš.
Naba Kamenický, Amalčin jeniž. — Gejdatka, Hostě.

Děj se koná w Praze a Budenčí.

Před tím:

Rohowjn Čtwerrohý.

Frašťka w 4 gednáwj od Wáclawa Klicpery.

Osoby:

Čijek } — Sudý w tomže náměstí.
Frantík } — Matyáš Krlík, vyrolenient.
Čelétka } — Hostýnjk.
Rohowjn Čtwerrohý, bohatý ranhogsl a předmysla malého městečka. — Wogáčí, hostě.

Platy za wstoj: Na sedadlo 20 kr. st. — Na pozemní lístáni 10 kr.

Zajetí a nuž něté — Kaner a nuž šehmé.

251 / Plakát Kajetánského divadla Faust druhý, 1837.

během několika let uvězněno 9 členů spolku. 1880 Thalia jako ČOB na Malé Straně oslavila 20. výročí trvání souboru. 1883 r. Machovec, Veiman, Böhm, 1887 dramatická škola pro členy, od 1892 členem ÚMDOČ. Střídání působišť, od 1895 v Holešovicích, na Letné, v Bubenči, poté jako ČOJ Thalie v Praze VII, h. 1923 v Holešovicích (viz) u Svojtků, v Divadle Legie malých na Maninách. 1951 začleněna do ROH.
60. léta 19. stol. *Dělnická beseda*.
1868 zal. *Malostranská beseda* (MB), např. 1870 26 zábav hudebních a smíšených, s deklamacemi a div. výstupy. 1876 odbor pro pořádání div. představení MB, zah. 1877 Dcery pana Zajíčka (L'Arronge). Herecký soubor z ČOJ Pokrok, jh. 1879 např. Mošna, Sklenářová-Malá, Jakub Seifert. 1882 členem Jos. Šváb-Malostranský, výrazně ovlivnil aktivitu spolku. 1884 Hana Kubešová (Hana Kvapilová, 1860-1907, od 1886 u div. společnosti Pavla Švandy, 1888-1907 ND) h. Katynku v Blázinci v prvním poschodí, 1885 ještě ve hrách Česká domácnost (Pippich), Jedenácté přikázání (Šamberk), Dříve matka (Korzeniowski), Úklady a láska (Schiller). Na této scéně začalo svou hereckou dráhu okolo 40 významných herců.

Sehrála úlohu Karoliny v Mallefillově veselohře Dvě vdovy (22. března 1885) a je zajímavo, že režii této aktovky obstaral tehdy sám její otec, Kubeš. Od té chvíle patřila Hana již k nejoblíbenějším z ochotníků malostranského divadla. Svěží svou hrou a nej–roztomilejším způsobem upozornila na sebe čím dále tím důtklivěji, takže i jiná ochotnická sdružení ucházela se o její přízeň.
Karel Engelmüller v knize Hana Kvapilová.

Hl. české hry a překlady ze slovanských literatur. 1877-1897 27 představení a při každém besedním podniku aspoň 1 aktovka. 1897 zal. *DrO Malostranské besedy*, prvním předsedou J. Beneš, r. J. Oberst.

Po způsobu profesionálních divadel byly rozděleny herecké obory:
charakterní: Oberst a Mikšovský,
milovnický: Vyšohlíd, Beneš a Veselý,
komický: Filip, Půlpánek, Tringler,
bonvivánský: Zeman,
episodistický: Miesler, Sigmund, Hubáček, Čacký a Drahokoupil.
Z výroční zprávy.

H. pod názvem *Divadlo MB*. Repertoár specificky profilovaný, náročný. Kulisy malovali členové DrO - les, salon a obyčejný pokoj. „Divadelní nábytek na jeviště půjčili ochotně ostatní členové.“ Po každém představení se tančilo. „Účinkující dámy byly do divadelního souboru a po představení rozváženy fiakrem.“ 1898 plynové osvětlení, v Noci na Karlštejně světelné efekty pomocí hořáků. 1904 elektrické osvětlení jeviště. 1905 10 činoher a 1 pohádka pro děti, spolupráce se zpěváckým spolkem Lumír. Kulisy už nemalovali členové divadla, ale ak. mal., členové MB - Kysela, Petrs, Šlossar a Štapfer. 1908 Paní mincmistrová, poprvé vystoupil později přední h. a r. F. X. Aleš. Každoročně kolem 10 her, 1913 např. 2x opera Dráteník, r. J. Suchánek, nastudoval a řídil M. Kovář, Princezna Pampeliška, h. M. Budensová, později ředitelka Intimního divadla v Umělecké besedě na Malé Straně. Za 1. svět. v. výhradně r. F. X. Šlechta (Aleš). Oslava samostatnosti ČSR hrou K. Havlíček Borovský, 1920 Na čem záleží (Wilde), r. a v. Jindř. Doležal, s ním vzestup úrovně repertoáru i interpretace. Ve 20. letech i 36 představení ročně, činohra, opereta, pohádky, kabarety. 1929 členkou Zita Kabátová. 1930 Zlaté srdíčko (Šváb-Malostranský, zahrál si v něm naposledy). 1932 33 představení, mj. Láska je problém ožehavý (V. Werner).